МОДЕЛЬНА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)»
1–4 КЛАСИ
ДЛЯ МУЗИЧНИХ ЛІЦЕЇВ

Рекомендовано науково-методичною радою
Державного науково-методичного центру змісту культурно-мистецької освіти
Протокол № 4 від «16» листопада 2026 р.

Укладачка модельної навчальної програми
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)»:

ПАВЛЕНКО Олена Федорівна	викладачка Львівського державного музичного ліцею імені С. Крушельницької, спеціалістка вищої категорії, викладачка-методистка, кандидатка мистецтвознавства

І. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Модельна навчальна програма **«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)»** для **1–4 класів** (далі – *модельна навчальна програма),* розроблена для учнів музичних ліцеїв з урахуванням вимог, передбачених Стандартом початкової музичної освіти, що здобувається одночасно з початковою та базовою середньою освітою (наказ Міністерства культури та інформаційної політики України від 29.07.2024 № 524) та Типовою освітньою програмою для 1–9 класів музичних ліцеїв (наказ Міністерства культури України від 29.08.2024 № 616).

Змістом навчального предмета є система практичних вмінь та теоретичних знань, яка забезпечить *оволодіння навичками гри на флейті.* Опанування здобувачем освіти змісту модельної навчальної програми спрямовано на формування в учнів початкових навичок гри на флейті, виконавських та музично-теоретичних компетентностей, достатніх для продовження навчання на другому етапі (5–9) класах початкової спеціалізованої мистецької освіти.

Мета навчального предмета «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)» передбачає формування та розвиток ключових фахових компетентностей, а саме:

1) виконавська компетентність:

знати: історію музичного інструмента, особливості будови флейти, основи виконавського дихання, правила та особливості звуковидобування та виконавської постави;

вміти: *володіти* виконавським диханням, *демонструвати* володіння виконавською поставою, точність інтонування, штрихів та інших засобів виразності, *застосовувати* слуховий контроль під час вивчення та виконання музичного матеріалу, *читати* з листа музичний матеріал елементарного рівня, *самостійно опрацьовувати* розібрані під наставництвом викладача музичні твори, *аналізувати* власні незначні виконавські труднощі. *дотримуватись* сценічної культури поведінки на сцені;

мати навички: стійкої виконавської поведінки, взаємодії з концертмейстером у процесі підготовки та виступу, слухового контролю в процесі виконання вивчених музичних творів, емоційного виконання музичних творів відповідно до їхнього характеру та образності, самостійного коригування власних простих виконавських труднощів;

розуміти: художньо-образний зміст виконуваних музичних творів, власну відповідальність як виконавця за результат, важливість самостійної роботи для досягнення успіхів поза навчальним класом;

ставлення: з повагою дослухатися до конструктивних зауважень викладача, прагнучи їх врахувати, у процесі навчання та самостійної підготовки поводиться відповідально, виявляти повагу до викладачів, концертмейстерів та інших учнів;

2) музична теоретико-практична компетентність:

знати: норми нотного письма, основні музично-теоретичні поняття, явища та їх значення, правила та принципи простих музичних побудов, засоби музичної виразності та їх вплив на характер музичного твору;

вміти: *відтворювати* вивчені ритмічні малюнки у відповідних темпах, *розподіляти* виконавське дихання відповідно до *музичної думки* – елементів музичної форми;

мати навички: розпізнавання в музичному тексті вивчених елементів музичної фонетики, морфології та синтаксису, відтворення на флейті мелодій, гам, інтервалів та нескладних ритмічних малюнків;

розуміти: необхідність музично-теоретичних знань для формування та становлення майбутнього виконавця, значення елементів та засобів музичної мови;

ставлення: у процесі роботи над музичним матеріалом демонструє музично-теоретичні знання, проявляє відповідальність та сумлінність, виконуючи завдання, виявляє власну творчу ініціативу;

3) загальномузична компетентність:

знати: засоби музичної виразності. музичні твори та їх авторів відповідно до програми, різницю між фольклорною та академічною традицією;

вміти: *орієнтуватися* в нотному тексті, *визначати* засоби музичної виразності, а також характер, темп, настрій та форму виконуваного твору, *правильно вимовляти та тлумачити* вивчені музичні терміни в межах програми;

мати навички: розпізнавання виконавських засобів для втілення музичного образу, стеження за нотами нескладних музичних творів;

розуміти: значення музики у житті людини, образний зміст виконуваних творів, необхідність набуття власного музичного досвіду шляхом пасивного та активного музикування;

ставлення: у процесі виконання музичних творів проявляє розуміння та емоційність, виявляє зацікавленість до музики в цілому та української музики зокрема.

Мета навчання досягається через реалізацію наступних завдань:

– виявлення та розвиток творчого потенціалу учня;

– формування спеціалізованих знань, умінь та навичок;

– становлення та розвиток виконавського дихання та ігрового апарату;

– розвиток художньо-образного мислення, музичного інтелекту та музичності;

– формування та розвиток артистичності та сценічної витримки;

– виховання навички учнем організації самостійної індивідуальної роботи та вміння контролювати власний навчальний процес, відповідаючи за результат;

– формування мотивації щодо систематичного розвитку як невід'ємної частини становлення музиканта.

У процесі послідовного набуття компетентностей зміст навчального процесу здійснюється у формі індивідуальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю – академічних концертів, іспитів.

Основною формою занять є *індивідуальний урок,* важливою стороною якого є індивідуальний підхід до навчального поступу кожного учня: *викладачем враховуються вікові та психологічні особливості здобувача освіти, а також індивідуальний темп засвоєння навчального матеріалу.* Тривалість

уроку для різних вікових категорій з урахуванням психофізіологічного розвитку визначається відповідно до встановлених норм чинного законодавства, а саме: учні 1 класу – 35 хв; учні 2–4 класів – 40 хв.

Зміст індивідуального уроку може варіюватися у зв'язку з можливостями та потребами учня. Обов'язково гра на інструменті має чергуватися з вербальним спілкуванням між викладачем та здобувачем освіти. Це дає змогу забезпечити індивідуальний підхід, сприятиме виявленню прогалин у навчанні та допоможе в подальшому коригувати та варіювати методи та форми для покращення освітнього процесу.

Володіння майстерністю гри на флейті базується на поступовому формуванні основних професійних навичок виконавства на духових інструментах в цілому. Так, аналізуючи, структуруючи власний досвід і вже існуючі методи та авторські школи світового рівня, викладач може створювати індивідуальні методичні підходи в контексті освітнього процесу. Для забезпечення ефективності освітнього процесу в модельній навчальній програмі визначено використання різних методів навчання, що відрізняються за формою та змістом. Педагогічний репертуар формується на основі прикладів української та світової класики, з урахуванням здібностей та розвитку учня.

ІІ. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА
1 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 1.		
Знає історію виникнення музичного інструмента на елементарному рівні. *Розуміє* будову флейти, вміє розібрати та зібрати інструмент. *Володіє* знаннями щодо правил догляду за ним.	Ознайомлення з музичним інструментом флейта: історія виникнення, будова, правила догляду.	Збирає та розбирає музичний інструмент. Дотримується правил догляду за інструментом.
Знає різницю між звичайним та виконавським диханням. *Вміє* робити вдих та видих відповідно до процесу виконавського дихання на елементарному рівні.	Ознайомлення з поняттям *«виконавське дихання».* Початковий етап роботи над виконавським диханням.	*Демонстрація* процесу виконавського дихання, виконавської постави; вправи для розвитку та формування навички виконавського вдиху та видиху на початковому рівні; вправи для формування виконавської постави без використання інструмента та безпосередньо на інструменті; вправи для відчуття плавності роботи пальців.
Відчуває та розрізняє напружене та вільне положення корпуса, рук, пальців. Не притискає руки до корпуса, пальці тримає відповідно до ігрових отворів.	Формування постановки виконавського апарату, звільнення м'язів, пристосування до інструмента. Постановка раціонального положення рук по відношенню до інструмента та пальців – щодо ігрових отворів.	
Розуміє зв'язок артикуляції та дикції в мові. *Усвідомлює* вплив артикуляційного процесу на кінцевий результат – дикцію. *Працює* над чіткістю та ясністю вимови, активізуючи дихання та увесь мовотворчий артикуляційний процес. *Розрізняє* на слух початок звуку з атакою та без використання атаки. *Демонструє* початкові навички гри штрихом *detache* на флейті.	Дикція та артикуляція. Залежність процесів. Атака звуку. Формування уявлень про звук. Штрих *detache.*	*Виконання* артикуляційних вправ для покращення чіткої дикції. *Відпрацювання* початку звуку та початкових навичок артикуляції на флейті.
Розрізняє запис тривалості звуку та відповідних пауз *(ціла, половинна, четвертна, восьма)* у вправах та творах, які виконує.	Опрацювання тривалостей нот і пауз під час виконання вправ та музичних творів.	*Виконання* вправ та музичних творів з дотриманням відповідних тривалостей.
Демонструє елементарні знання аплікатури під час гри на флейті. *Грає* довгі звуки та найпростіші вправи з використанням *цілих, половинних, четвертних* тривалостей.	Ознайомлення з аплікатурою. Формування виконавських навичок гри на флейті за допомогою підготовчих вправ з використанням вивченої аплікатури.	*Вивчення* аплікатури в межах зручного діапазону початкового рівня. Закріплення аплікатури шляхом різних вправ.

Розуміє поняття *«мажор», «мінор», «динаміка».* Повторює за викладачем прості ритмічні фігури з використанням *цілих, половинних, четвертних* та *восьмих* тривалостей.	Ознайомлення з основними ладами в музиці, поняттям «динаміка» та «динамічні відтінки», простими ритмічними фігурами на прикладі музичного матеріалу.	*Розпізнавання* динамічних відтінків, основних ладів музики. *Виконання* вправ та музичних фрагментів з використанням ритмічних фігур елементарного рівня.
Виконує по нотах музичний матеріал для початківців, слідкуючи за поставою та виконавським диханням на елементарному рівні.	Формування зв'язку між слуховою уявою, аплікатурою на інструменті та графічним зображенням звуків. Набуття навички правильного використання дихання під час виконання музичного матеріалу елементарного рівня. Розвиток слухового контролю.	*Виконання творів* початкового рівня з координуванням виконавського дихання, артикуляційного процесу, використанням вірної аплікатури та інтонуванням звуку на елементарному рівні.
Демонструє навички вивчення нотного матеріалу напам'ять. Під час публічного виступу *виконує напам'ять* два різнохарактерних твори, демонструючи початкові навички гри в ансамблі з концертмейстером. Під час виконавського процесу демонструє розуміння поняття *інтонування*.	Розвиток музичної пам'яті. Інтонування. Гра під акомпанемент. Участь у перших концертах.	*Виконання* напам'ять найпростіших п'єс пісенного характеру під супровід. *Визначення* інтонації звуків.
Модуль 2.		
На початковому рівні: – *уникає* зайвої скутості ігрового апарату та м'язової напруги; – *усвідомлює* залежність та вплив вільного стану виконавського апарату на якість звука; – *демонструє* взаємодію м'язів обличчя, язика, дихання та рук; – *демонструє* розуміння щодо поставлених викладачем завдань; досягає результату шляхом багаторазових повторів труднощів.	Удосконалення постановки виконавського апарату та виконавського дихання. Формування усвідомлення впливу вільного стану виконавського апарату на формування та якість звуку.	*Напрацювання* необхідних виконавських навичок на елементарному рівні шляхом *виконання* вправ без використання та використовуючи музичний інструмент.
Аналізує та *усвідомлює* залежність продуктивності результату від самостійного опрацювання та закріплення виконавських навичок. *Розуміє* важливість	Формування режиму домашніх занять.	*Закріплення* виконавських навичок під час самостійних домашніх занять.

регулярних домашніх занять для вдосконалення розвитку виконавських навичок.		
Розуміє та *вміє* відтворювати на елементарному рівні основні динамічні відтінки: *f, mf, p, crescendo, diminuendo*. *Розуміє* різницю між знаками альтерації: дієз, бемоль, бекар.	Основні динамічні відтінки. Знаки альтерації: дієз, бемоль, бекар.	*Розпізнавання* основних динамічних відтінків та знаків альтерації. *Відтворення* основних динамічних відтінків під час виконання вправ і музичних творів.
Грає гами в повільному темпі в діапазоні залежно від опанованої аплікатури, дотримуючись єдиного метро-ритму; набирає дихання згідно з правилами. Розрізняє штрих *legato* Знає як позначається в музичному тексті та вміє видобувати на інструменті. *Виконує* нескладні етюди. *Розуміє* поняття такт, розмір, темп та може показати в музичному творі.	Мажорні та мінорні гами до одного знаку при ключі в межах вивченого та закріпленого діапазону. Штрих *legato.* Робота над етюдами елементарного рівня в діапазоні залежно від опанованої аплікатури із застосуванням поняття такт, розмір, враховуючи темпові позначення. Набуття навички правильного використання дихання під час виконання гам, етюдів.	*Вивчення* на елементарному рівні мажорних та мінорних гам до одного знаку при ключі з дотриманням єдиного темпу, точності ритмічного малюнку та правильного використання дихання. *Застосування* штрихів *detache* та *legato.* *Виконання* етюдів початкового рівня для закріплення виконавських навичок на елементарному рівні. *Слуховий самоконтроль* на елементарному рівні.
Читає та відтворює нотний запис тексту музичного твору елементарного рівня.	Розвиток навичок читання музичних творів з листа.	*Набуття* навички читання нот з листа.
Демонструє навичку вивчення тексту напам’ять шляхом структурування музичного твору. *Повторює* п’єси, вивчені раніше, *розширює* концертний репертуар.	Розвиток музичної пам’яті.	*Тренування* розвитку музичної пам’яті різними методами.

Програмні вимоги до учнів 1 класу: мажорні гами до 1 знаку (**відповідно рекомендаціям очікуваних результатів навчання)*, 4 – 5 етюдів, 5 – 7 творів (серед яких обов’язково твір українського автора).

Приклад програми перевідного екзамену:

1. В. А. Моцарт «Абетка».
2. Польська нар. пісня «Комарик».
3. Укр. нар. пісня «Лисичка».
4. Укр. нар. пісня «Танцювали миші».

2 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 3.		
Володіє виконавським диханням на початковому рівні, контролює стан м'язів, положення рук та пальців відносно інструмента. На початковому рівні *контролює* якість звучання свого інструмента під час гри.	Формування вільної постановки виконавського апарату та робота над технікою виконавського дихання. Відпрацювання навички правильного розподілу виконавського дихання. Формування якісного звуковидобування у виконавця під час гри на інструменті.	*Виконання* спеціальних вправ, спрямованих на формування вільної постановки апарату, розвиток пальцевої техніки, відпрацювання процесу виконавського дихання, якісного звуковидобування шляхом різних вправ та методів.
Усвідомлює залежність результату від самостійного опрацювання та закріплення виконавських навичок. Розуміє значення регулярних домашніх занять для вдосконалення виконавських умінь.	Формування навичок самостійної домашньої роботи.	*Закріплення* виконавських навичок під час самостійної домашньої роботи.
Орієнтується в простих поняттях будови музичної форми, а саме: *мотив, фраза, речення, кульмінація.* Визначає на початковому рівні кульмінацію твору. Контролює процес розподілу виконавського дихання відповідно до фразування в процесі виконання музичного твору.	Формування музичного мислення на початковому рівні: ознайомлення з будовою музичної форми – мотив, фраза, речення, кульмінація.	*Вивчення* музичних термінів *мотив, фраза, речення, кульмінація.* *Виконання* музичного твору з урахуванням розподілу виконавського дихання відповідно до фразування.
Виконує штрих *staccato.* Розрізняє штрихи *detache, legato, staccato.*	Штрих *staccato.*	*Розпізнавання* та *відтворення* штрихів *detache, legato, staccato.* *Розуміння* різниці застосування.
Виконує мажорні та мінорні гами до одного знаку при ключі в межах 1,5 – 2 октави різними тривалостями (в тому числі тріоль) разом з тонічним тризвуком ритмічно, витримуючи єдиний повільний темп та демонструючи вміння застосувати штрихи *detache, legato, staccato.*	Ритмічна фігура *тріоль.* Мажорні та мінорні гами в тональностях до одного знаку при ключі в межах 1,5 – 2 октави, тонічний тризвук. Вправи та етюди.	*Гра* в повільному темпі гам та тризвуку з використанням штрихів *detache, legato, staccato* в межах 1,5 – 2 октави різними тривалостями. Відпрацювання координації між диханням, атакою та пальцевою технікою шляхом виконання вправ та етюдів.

Розуміє поняття *мелізматика.* Виявляє в нотному тексті та вміє виконувати *трель* на елементарному рівні *Демонструє на початковому рівні* розуміння поняття «фразування» та відтворює художньо-образний зміст під час виконання музичних творів.	Ознайомлення з мелізматикою. *Трель.* Музична фраза як складова частини мелодії. Формування художньо-образного мислення.	*Розпізнавання* в нотному тексті *трелі.* *Відпрацювання* техніки виконання цього мелізму шляхом вправ та повторів. *Опрацювання* та *відтворення* музичних творів.
Модуль 4.		
Контролює на початковому рівні стан м'язів, рук, пальців та роботу діафрагми. *Демонструє* вміння гри в різних регістрах.	Продовження удосконалення навички володіння виконавським диханням; робота над свободою ігрового апарату. Амбушюр. Розвиток плавності міжрегістрових переходів.	*Виконання* вправ для закріплення вільної постави корпуса, рук і рухливості пальців. *Відпрацювання* виконавського дихання та плавності міжрегістрових переходів.
Чітко артикулює штрих *staccato.*	Удосконалення штрихової техніки, штрих *staccato.*	*Відпрацювання* артикуляційного процесу штриха *staccato* шляхом різних вправ.
Виконує мажорні та мінорні гами разом з тонічним тризвуком в тональностях до одного знаку при ключі в межах 1,5 – 2 октави в помірному темпі. Демонструє розуміння поняття *гармонічний мінор.* Виконує комбіновані штрихи.	Мажорні та мінорні гами в тональностях до одного знаку при ключі в межах 1,5 – 2 октави, тонічний тризвук. Гармонічний мінор. Комбіновані штрихи.	*Гра* гам з використанням комбінованих штрихів. *Виконання* гармонічного мінору.
Вирізняє та *визначає* пунктирний ритм в нотному тексті. Вміє відтворити.	Пунктирний ритм.	*Вивчення* та *відтворення* пунктирного ритму.
Вміє аналізувати, інтерпретувати та відтворювати твори на елементарному рівні. Напрацьовує сценічну витримку. *Повторює п'єси, вивчені раніше, поповнює концертний репертуар.*	Робота над різнохарактерними п'єсами. Формування навичок публічного виконання музичних творів.	*Осмислення* на початковому рівні. *Опрацювання* та *відтворення* музичних творів. *Виконання* музичних творів під час публічних виступів.

Програмні вимоги до учнів 2 класу: гами до 1-го знаку, 4 – 5 етюдів, 5 – 7 творів (серед яких обов'язково твір українського автора).

Приклад програми перевідного екзамену:

1. Й. Гайдн «Пісенька».
2. Ф. Шуберт Вальс.
3. Укр. нар. пісня «Ой, лопнув обруч».
4. Укр. нар. пісня «Плава, плава лебідонька».

3 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 5.		
Аналізує та *усвідомлює* залежність результативності від рівня самостійного опрацювання та систематичного закріплення виконавських умінь. *Усвідомлює* значення регулярних домашніх занять для підвищення рівня сформованості виконавських навичок.	Виховання звички відповідального ставлення та регулярності домашніх занять.	*Закріплення* виконавських умінь під час самостійного опрацювання навчального матеріалу.
Розуміє відмінність звичайного та виконавського типів дихання. *Контролює* та *робить* вдих/видих відповідно до процесу виконавського дихання на початковому рівні. *Самостійно контролює* стан м'язів, положення рук та пальців відносно інструмента.	Формування вільної постановки виконавського апарату, робота над процесом виконавського дихання, інтонацією та ритмом. Розвиток самоконтролю у виконавця щодо ігрового апарату та виконавського дихання.	*Виконання* спеціальних вправ та застосування різних методів, спрямованих на формування вільної постановки, розвитку пальцевої техніки, відпрацювання процесу виконавського дихання, інтонування звуку. *Концентрація* на якості звуковидобування та звуковедення.
На елементарному рівні *вміє* інтонаційно налаштувати інструмент. *Демонструє* розуміння залежності інтонації звуку від виконавського дихання. *Прагне* до відповідної якості звуковидобування.	Розвиток слухових уявлень про якісний звук. Формування якісного та інтонаційно стійкого звуковидобування на інструменті.	
На елементарному рівні *розуміє* різницю між мелізмами. *Вміє* відтворити їх на інструменті, координуючи роботу дихання, атаки та пальців.	*Трель. Форшлаг.* Особливості мелізматики.	*Вивчення* характерних ознак цих мелізмів. *Відпрацювання* техніки відтворення трелі та форшлагу шляхом вправ.
У помірному темпі *виконує* різними тривалостями в прямому русі та терціями мажорні та мінорні гами, тонічний тризвук з оберненнями в діапазоні 1,5 – 2 октави, дотримуючись єдиного метру. *Грає* натуральний та гармонічний мінори. *Застосовує* комбіновані штрихи.	Мажорні та мінорні гами в тональностях до двох знаків при ключі в межах діапазону 1,5 – 2 октави різними тривалостями в помірному темпі. Гама терціями. Тонічний тризвук в прямому русі та з оберненнями. Гармонічний мінор. Комбіновані штрихи.	*Виконання* в помірному темпі гам до двох знаків при ключі різними тривалостями в прямому русі та терціями, тонічного тризвуку з оберненням, застосовуючи комбіновані штрихи. *Відпрацювання* координації між диханням, атакою та пальцевою технікою шляхом виконання вправ та етюдів.

Розуміє що таке метроном та як з ним працювати.	Використання метроному.	*Напрацювання* гамоподібної техніки. *Робота* з метрономом.
Ознайомлений з основними принципами гри в ансамблі. *Виконує* твори елементарного рівня в складі ансамблю разом з викладачем.	Навичка роботи в ансамблі.	*Виконання* музичних творів у складі ансамблю разом з викладачем.
Читає та *відтворює* нотний запис тексту музичного твору відповідного рівня. *Має навички вивчення тексту напам'ять* шляхом структурування музичного твору. *Контролює* емоційний стан під час публічного виступу.	Розвиток навичок читання музичних творів з листа. Розвиток музичної пам'яті. Формування навичок публічного виконання музичних творів.	*Набуття* навичок читання нот з листа. *Тренування* розвитку музичної пам'яті. *Виконання* музичних творів під час публічного виступу.
Модуль 6.		
Застосовує на початковому рівні прийом *vibrato* під час виконання творів кантиленного характеру.	Ознайомлення з прийомом гри *vibrato.*	Виконання вправ на розвиток прийому *vibrato.*
На елементарному рівні *розуміє* різницю між одинарним та подвійним *staccato.* *Виконує* подвійне *staccato.*	Штрих подвійне *staccato.* Ознайомлення.	*Тренування* артикуляційного процесу подвійного *staccato.* *Відпрацювання* точності координації між диханням, роботою артикуляційного апарату та роботою пальців при виконанні подвійного *staccato* шляхом вправ та різних технік.
У помірному темпі *виконує* різними тривалостями в прямому русі та терціями мажорні та мінорні гами, тонічний тризвук з оберненнями в діапазоні 1,5 – 2 октави, притримуючись єдиного метру. *Грає* натуральний та гармонічний мінор. *Застосовує* комбіновані штрихи. *Працює* з метрономом.	Мажорні та мінорні гами в тональностях до двох знаків при ключі в межах діапазону 1,5 – 2 октави різними тривалостями в помірному темпі. Гама терціями. Тонічний тризвук в прямому русі та з оберненнями. Гармонічний мінор. Комбіновані штрихи. Використання метроному.	*Відпрацювання* координації між диханням, артикуляційним апаратом та рухливістю пальців у процесі роботи над гамами. *Напрацювання* гамоподібної техніки.
Знає та *перекладає* основні музичні терміни, що зустрічаються в процесі роботи над музичним репертуаром.	Загальномузична термінологія.	*Вивчення* музичних термінів.
Точно *відтворює* складні ритмічні малюнки в одному	Розширення кола складних ритмічних малюнків –	*Гра* гам, етюдів, творів з використанням складних ритмічних малюнків.

темпі, вміє працювати з метрономом.	ритмічні групи дрібними тривалостями, внутрішньотактова синкопа.	*Робота* з метрономом.
Розуміє зміст поняття *твір великої форми.* *Виконує* музичний твір великої форми на інструменті.	Ознайомлення з музичними творами великої форми.	*Розуміння* будови творів великої форми на елементарному рівні. *Виконання* творів великої форми.

Програмні вимоги до учнів 3 класу: мажорні та мінорні гами до 2х знаків, 4 – 5 етюдів, 5 – 7 творів (серед яких обов'язково твір українського автора).

Приклад програми перевідного екзамену:

1. Б. Марчелло Соната d-moll III та IV чч.
2. Й. Лініке Маленька соната Іч.
3. К. В. Глюк Мелодія з опери «Орфей».
4. А. Штогаренко «Метелик».

4 КЛАС

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності
Модуль 7.		
Володіє виконавським диханням на достатньому рівні для початкового етапу навчання, контролює артикуляційний процес, стан м'язів, положення рук та пальців відносно інструмента.	Формування вільної постановки виконавського апарату та робота над технікою виконавського дихання. Формування самостійного мислення та усвідомлення важливості взаємозв'язку між диханням, артикуляційним процесом та аплікатурою.	*Виконання* спеціальних вправ для формування вільної постановки. *Відпрацювання* артикуляційного процесу, *розвиток* пальцевої техніки, *напрацювання* процесу виконавського дихання шляхом різних вправ та методів.
Контролює інтонаційний процес та тембральні фарби звуку. *Прагне* до належної якості звуковидобування на інструменті.	Продовження розвитку слухових уявлень про якісний звук. Удосконалення процесу формування якісного та інтонаційно стійкого звуковидобування на інструменті.	*Концентрація* на чіткості інтонування звуку, якості звуковидобування та звуковедення.
На елементарному рівні *розуміє* та *вміє* відтворити *мордент* на інструменті, координуючи роботу дихання, атаки та пальців.	*Мордент.* Особливості мелізматики.	*Вивчення* характерних ознак мелізму. *Закріплення* процесу відтворення шляхом вправ та виконання творів.
На елементарному рівні *використовує* та *демонструє агогіку* як незначне відхилення від основного темпу для досягнення музичної виразності виконуваного твору.	Агогіка.	*Вивчення* музичних творів із втіленням агогіки в концепцію фразування.
У помірному темпі *виконує* різними тривалостями	Мажорні та мінорні гами в тональностях до трьох	*Виконання* в помірному темпі гам до трьох знаків

в прямому русі та терціями мажорні та мінорні гами, тонічний тризвук з оберненнями в діапазоні 1,5 – 2 октави, дотримуючись єдиного метру. *Знає* теоретичне підґрунтя видів мінору. *Відрізняє на слух* та г*рає* натуральний, гармонічний та мелодичний види мінору. *Застосовує* комбіновані штрихи. *Працює* з метрономом.	знаків при ключі в межах діапазону 1,5 – 2 октави різними тривалостями в помірному темпі. Гама терціями. Тонічний тризвук у прямому русі та з оберненнями. Натуральний, гармонічний та мелодичний види мінору. Комбіновані штрихи. Етюди. Використання метроному.	при ключі різними тривалостями в прямому русі та терціями, тонічного тризвуку з оберненням, застосовуючи комбіновані штрихи. *Опрацювання* теоретичного матеріалу та *закріплення* на практиці видів мінору. *Відпрацювання* координації між диханням, атакою та пальцевою технікою шляхом виконання вправ та етюдів. *Напрацювання* гамоподібної техніки. *Робота* з метрономом.
Виконує нескладні твори в складі ансамблю з викладачем. *Розуміє* рівень своєї виконавської відповідальності для досягнення кінцевого результату.	Подальше формування навичок роботи в ансамблі.	*Виконання* вправ та творів ансамблевої форми разом з викладачем.
Виконує напам’ять два різнохарактерних твори або твір великої форми. *Набуває досвід* сценічної витримки.	Публічне виконання музичних творів. Формування сценічної витримки.	*Виконання* музичних творів під час публічного виступу.
Модуль 8.		
Знає та *розуміє* зміст поняття *«хроматизм», «хроматична гама»*. У помірному темпі *виконує* хроматичні послідовності та гами.	Ознайомлення з хроматичною гамою.	*Вивчення* поняття *«хроматизм», «хроматична гама»*. *Виконання* хроматичної гами.
Демонструє розуміння кантилени. *Показує* поєднання дихання, штриха та роботи пальців для рельєфності фразування у творах кантиленного характеру.	Удосконалення кантиленного стилю.	*Виконання* спеціальних вправ для з’єднання звуків без розриву. *Формування фраз* – динаміка, кульмінація, інтонаційні зв’язки. *Робота* над емоційним наповненням музики. *Виконання* творів з використанням гнучкої динаміки.
Демонструє результат розвитку та удосконалення основних виконавських навичок під керівництвом викладача та в самостійних заняттях.	Удосконалення основних виконавських навичок.	*Робота* над удосконаленням та закріпленням основних виконавських навичок шляхом різних вправ.
Розуміє основні принципи процесу читання з листа.	Подальший розвиток навичок читання музичних	*Виконання* творів відповідного рівня.

Виконує з листа твори відповідного рівня.	творів з листа.	
Аналізує результат свого публічного виступу та виконавського процесу в цілому. *Виявляє* причини власних виконавських проблем.	Об'єктивність оцінки результату звучання свого виконання.	*Робота* над аналізом виконавського процесу.
Виконує твори напам'ять. *Повторює* п'єси, вивчені раніше, поповнюючи концертний репертуар.	Розвиток музичної пам'яті. Публічний виступ.	*Виконання* різнохарактерних творів зразку світової класики. Публічний виступ.

Програмні вимоги до учнів 4 класу: гами до 3-х знаків, 4 – 5 етюдів, 4 – 5 творів (серед яких обов'язково твір великої форми).

Приклад програми перевідного екзамену:

1. А. Вівальді Концерт G-dur I ч.
2. Г. Телеман Соната F-dur I ч.
3. Ф. Госсек «Тамбурин».
4. А. Кос-Анатольський Танець Дзвінки з балету «Хустка Довбуша».

ІІІ. ФОРМИ І ВИДИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Процес перевірки засвоєння знань має бути зорієнтованим на очікувані результати навчання, ключові компетентності та наскрізні вміння. Вибір форм поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здійснюється залежно від дидактичної мети.

Для перевірки рівня навчальних досягнень учня застосовуються **форми поточного та підсумкового контролю.**

Поточний контроль здійснюється викладачем під час навчальних занять (поурочний контроль) та за підсумками досягнень учня кожного семестру. Контрольні заходи проводяться в першому півріччі навчального року та складаються з *технічного заліку* та *академічного концерту.*

Критерії оцінювання направлені на виявлення динаміки в процесі розвитку та засвоєння основних фахових компетентностей. У межах академічної свободи педагогічні працівники мистецького ліцею здійснюють вибір *форм, змісту* та *способу оцінки,* залежно від навчальної мети. Вимірювання результатів навчання може відбуватися також за допомогою збору та аналізу інформації про досягнення протягом навчального процесу. Така форма оцінювання допомагає відстежити початковий фаховий розвиток учня та вибудувати продуктивний індивідуальний освітній підхід.

Підсумковий контроль здійснюється після завершення кожного навчального року у формі **іспиту**. Критерії оцінювання роботи учня спрямовані на виявлення динаміки інтелектуального розвитку дитини, а також розвитку координаційно-рухового, емоційного та слухового процесів. Оцінюючи рівень досягнених здобувачем освіти результатів навчання, ***необхідно врахувати:***

− оволодіння загальними виконавськими навичками гри на флейті: виконавське дихання, правильна постановка, координація між диханням, атакою та пальцевою технікою;

− наявність звукового контролю та інтонування;

− дотримання метроритмічних та темпових характеристик твору;

− технічний рівень виконання;

− музикальність та емоційно-образне виконання твору;

− цілісність виконання музичних творів, жанрових ознак та дотримання точності авторського тексту (відсутність текстових помилок).

IV. ОСНОВНІ ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НА ЗАВЕРШЕННЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТА

Здобувач освіти демонструє такі результати навчання:

− *володіє* виконавським диханням на достатньому рівні для початкового етапу навчання;

− *контролює* артикуляційний процес, стан м'язів, положення рук та пальців відносно інструмента;

− *контролює* процес інтонування;

− *демонструє* володіння культурою звуковидобування, тембровою палітрою та динамічними відтінками;

− *володіє* основними видами штрихів *detache, legato, staccato;*

− у помірному темпі, притримуючись єдиного метру, *виконує* мажорні та мінорні гами до 3-х знаків в діапазоні 1,5 – 2 октави різними тривалостями в прямому русі та терціями, а також тонічний тризвук з оберненнями;

− у помірному темпі *виконує* хроматичні послідовності та гами;

− *вміє* працювати з метрономом;

− *читає* та *відтворює* нотний запис тексту музичного твору відповідного рівня;

− *знає* та *перекладає* загальномузичну термінологію виконуваних творів;

− на елементарному рівні *розуміє* та *вміє* відтворити *трель*, *форшлаг* та *мордент* на інструменті, координуючи роботу дихання, атаки звуку та пальців;

− *демонструє розуміння кантилени,* відтворюючи рельєфність фразування із застосуванням на початковому рівні прийому *vibrato* у творах кантиленного характеру;

− *виконує* нескладні твори в складі ансамблю разом з викладачем;

− *вміє* самостійно працювати та об'єктивно оцінювати результати своєї роботи;

− *усвідомлює* залежність результату від кількості та якості самостійного опрацювання поставлених задач та цілей, у відпрацюванні проблемних місць нотного матеріалу;

− *розуміє* важливість регулярних домашніх занять для вдосконалення та розвитку виконавських навичок;

− *здобув досвід* виконавської поведінки під час публічних виступів.

ДОДАТОК

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТВОРІВ
ДО МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ: ФЛЕЙТА (ФАХОВИЙ)» 1–4 КЛАСИ
ДЛЯ МУЗИЧНИХ ЛІЦЕЇВ

1 КЛАС

Бах Й. С. Менует Соль мажор
Бетховен Л. «Німецький танець»
Вербицький Л. «Український танець»
Гайдн Й. Анданте Соль мажор
Гайдн Й. Менует
Гендель Г. Буре з сюїти «Музика на воді»
Глюк К. «Веселий танець»
Глюк К. Арія Наяди з опери «Арміда»
Дюссек Л. «Старовинний танець»
Кореллі А. Сарабанда
Мартіні Д. Гавот
Моцарт В. А. Вальс
Моцарт В. А. «Колискова пісня»
Моцарт В. А. «Травнева пісня»
Щуровський Ю. Елегія

2 КЛАС

Бах К. Ф. Е. Марш До мажор
Блаве М. Сициліана
Бетховен Л. «Сурок»
Вівальді А. Уривок з «Маленької симфонії»
Гайдн Й. Серенада
Гендель Г. Сонатина Соль мажор
Госсек Ф. Гавот
Дваріонас Б. Вальс з «Маленької сюїти»
Колодуб Ж. Вальс
Косенко В. Скерцино
Косенко В. Пастораль
Лініке І. «Маленька соната»
Лойє Ж. Б. Соната мі мінор (полегшена адаптація)
Моцарт В. А. Арія Папагено з опери «Чарівна флейта»
Моцарт В. А. Арія Дон Жуана з опери «Дон Жуан»
Моцарт Л. Марш
Моцарт В. А. Менует
Перголезі Д. Сициліана
Ревуцький Л. «Пісенька»
Руббах А. «Горобчик»
Телеман Г. Арія з Партіти № 2
Тилик В. «Дівочий танець»

Шуберт Ф. «Військовий марш»
Шуман Р. «Пісня женців»
Щуровський Ю. Танець

3 КЛАС

Бах Й. С. Буре з «Англійської сюїти» № 1
Бах Й. С. Гавот з «Англійської сюїти» № 3
Бетховен Л. Менует
Валентині Д. Соната Фа мажор (полегшена редакція)
Вівальді А. Соната До мажор
Вебер К. Хор мисливців з опери «Вільний стрілець»
Гендель Г. Алегро з Сонати Фа мажор
Гендель Г. Соната А-муль (Ла мінор), I–II частини
Глієр Р. Мазурка з балету «Тарас Бульба»
Глюк К. Гавот з балету «Дон Жуан»
Дремлюга М. «Лірична пісня»
Кореллі А.Соната № 2 (вибрані частини)
Косенко В. Полька
Лисенко М. Фрагмент з «Фантазії на дві українські народні теми»
Моцарт В. А. Менует з «Маленької нічної серенади»
Моцарт В. А. «Сільські танці»
Перселл Г. Алегро
Перселл Г. Соната соль мінор
Телеман Г.Арія № 2 з Партіти
Телеман Г. Соната Фа мажор
Тилик В. «Весела прогулянка»

4 КЛАС

Бах Й. С. Менует та Скерцо з «Оркестрової сюїти» № 2 сі мінор
Валентині Д. Сонати (вибрані частини)
Вівальді А. Концерт ля мінор
Вівальді А. Концерт Соль мажор (вибрані частини)
Вівальді А. «Ларго»
Вебер К. Сонатина
Гендель Г. Арія з варіаціями з Сюїти для клавесина № 5 Мі мажор
Гендель Г. Алегро та Жига з Сонати Фа мажор
Гендель Г. Соната До мажор
Дваріонас Б. Прелюдія
Доннік Л. «Гуцульська сюїта»
Дремлюга М. Ноктюрн
Кванц І. Сонати для флейти (полегшені частини)
Кореллі А. Жига з Сонати № 7
Лятошинський Б. «Мелодія»
Лятошинський Б. «Пісня»
Платті Г. Соната Соль мажор
Скорик М. «Мелодія»
Телеман Г. Соната Ре мажор